

สังคม แห่งการเรียนรู้

รศ.นพ.จิตเจริญ ไชยคำ

28 July 2010

ก่อนจะถึงวันนี้

**เขียนลงในกระดาษ
และ ส่ง JJ
คาดหวังอะไรเข้านี้**

**นิทาน
คน และ
อิฐ**

พระราชดำริฯ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
พ.ศ. ๒๓๓๐-๒๓๕๔

**การทำงานสิ่งใดของเขาก็ดี
ควรจะเรียนรู้อาไว้
ก็เอาอย่างเขา
.....แต่อย่าให้มันลือเลื่องไปทีเดียว**

 พระบรมราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
เมื่อเป็นโลกาภิวัตน์ข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

**ผู้ปฏิบัติราชการ จำเป็นต้องรู้วิทยาการ ใช้งาน และ
รู้ช่วยอย่างกระฉับกระชวยจึงจะสามารถปฏิบัติบริหารงานใน
ความรับผิดชอบให้ออกตรงตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผล
เป็นประโยชน์เป็นความเจริญที่แท้จริงและยั่งยืน ทั้งแก่
ตนเองและส่วนรวม**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
วันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

คำพ่อสอน

**... เป็นไปได้ยากยิ่ง
ที่ทุกคนจะมีโอกาส
ได้ทำงานตรงกับวิชา
ที่เรียนมา หรือ พอดี
กับคุณวุฒิที่มีอยู่.**

... บางคนอาจต้อง
ทำงานต่ำกว่าระดับ
วิทยฐานะ บางคน
อาจต้องทำงานคนละ
แนวทางกับที่ศึกษา.

... ข้อสำคัญจึงอยู่ที่ว่า จะต้อง
ตั้งใจทำงานให้จริง ด้วย
ความคิด ด้วยความ
พยายาม ด้วยความ
พอเหมาะพอดี และ ด้วย
ความรู้จักสังเกตศึกษา

... จะเป็นอย่างไรก็ตาม
ก็ควรยินดีและเต็มใจทำ
เพราะแต่ละคนมีพื้นฐาน
การศึกษาเพียงพออยู่
แล้ว ที่จะคิดหาแนว
ปฏิบัติงานทั้งนั้นให้ได้.

... เพื่อให้สามารถ
ทำงานได้เสร็จสมบูรณ์
ทุกสิ่ง พร้อมทั้งได้รับ
ความรู้ และ
ประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้น
เป็นลำดับด้วย

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๐

- ตั้งใจ คือ เอาใจตั้งในงาน หรือ เอางานตั้งไว้หน้าใจ
- ตั้งทุกอย่างที่มีอยู่ในใจ คือ ความสามารถ ความรู้ และ ความดีในตัว ให้ใส่ลงไปในงาน และ งานนั้นจะมีความสำเร็จ มีคุณ
- เป็นเกียรติสำหรับตนเอง เป็นเกียรติสำหรับหมู่คณะ สำหรับประเทศชาติ

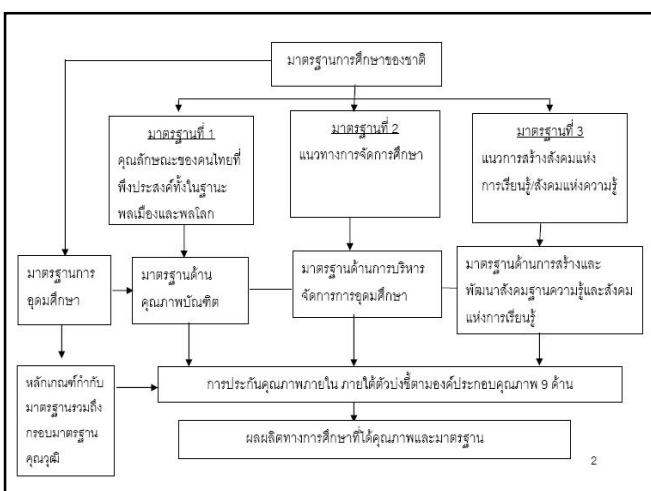

มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนา
สังคมฐานความรู้ และ สังคมแห่งการ
เรียนรู้

- มีการแสวงหา การสร้าง
และ การใช้ประโยชน์ ทั้ง
ในส่วนภูมิภาค ทั่วประเทศ
และเทศ เพื่อสร้างสังคม
ฐานความรู้

19

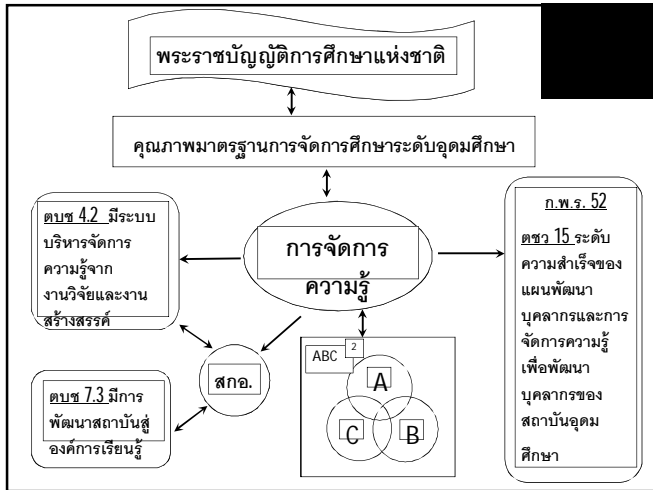

2

มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคม
ฐานความรู้ และ สังคมแห่งการเรียนรู้

- มีการบริหารจัดการความรู้
อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัย
แบบบูรณาการ หลักการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการ
สร้างเครือข่าย และ หลักการ
ประสานความร่วมมือ รวมพลัง
อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

20

สังคม หรือ สังคมมนุษย์

- ระบบสังคม ซึ่งมี ความหมายเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของ สิ่งมีชีวิตต่างๆ กับ สภาพแวดล้อม

สังคม หรือ สังคมมนุษย์

- คือการอยู่ร่วมกันของ มนุษย์โดยมีลักษณะ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหลายรูปแบบ เช่น อาชีพ อายุ เพศ ศาสนา ฐานะ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

สังคม หรือ สังคมมนุษย์

- สังคมของมนุษย์เกิดจากกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันไม่ว่าจะในด้านใด เช่น ประเทศ จังหวัด และอื่นๆ และ มักจะมีวัฒนธรรม หรือ ประเพณีรวมถึงภาษา การละเล่นและอาหารการกินของตนเองในแต่ละสังคม

สังคม หรือ สังคมมนุษย์

- การที่มนุษย์รวมกันเป็นสังคมนั้น ช่วยให้มนุษย์สามารถสร้างและพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้

$$| + | =$$

เขานี้ที่อาฟริกาได้คิด และ คิด อะไรได้

ข้อสรุปจากเขานี้ที่อาฟริกา

- ทำงานเต็มที่ อย่า ทำงานเต็มที่
- ทำงาน ตั้งใจ ใส่ใจ อย่างมีเป้าหมาย
- $1 + 1 = 2, V, XII$, ปัญญา ของ คนสองคนมารวมกัน สร้างสรรค์
 - ตั้งเป้า
 - ฝ่าดู
 - ปรับเปลี่ยน
 - เรียนรู้
 - พัฒนา

องค์กร หรือ องค์การ

- ในทางเศรษฐศาสตร์ องค์กร หรือ องค์การ (อังกฤษ: organization) หมายถึง *บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มา รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายอย่างหนึ่ง หรือ หลาย อย่างร่วมกัน และ ดำเนินกิจกรรม บางอย่างร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น*

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11

“ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ ในด้านต่างๆ”

องค์ Ku องค์กร องค์การ

- "องค์การ" เดิมเป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษ organization
- "องค์กร" เป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำว่า organ โดยที่องค์กร หมายถึงหน่วยย่อยขององค์การ
- "องค์กร" ตัวตนเจ้าของ

“เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพ และ มีการเรียนรู้ร่วมกัน”

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

1. HEAD ทำงานอย่างลึก
แต่ถ้าทำไปวันๆ ต้องคิด
ให้ถูกต้อง และ ใช้
วิจาร์ณญาณ
ประกอบการตัดสินใจ

28/07/53

33

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

3. HEART ทำงาน
ด้วย หัวใจ เต็มใจ
ตั้งใจ ใส่ใจ และ
ด้วยใจรัก

28/07/53

35

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

2. HAND ทำงานให้
เต็มกำลังและเต็ม
ฝีมือ พร้อมทั้งจะยื่น
มือไปช่วยผู้อื่นใน
ทีมงาน

28/07/53

34

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

4. HARMONY ทำงานอย่าง
สอดคล้องสอดประสานกัน
5. HABIT ควบคุมนิสัย สติ
และ ตนเอง อยู่ในกติกา ให้
“สติมา ปัญญา เกิด”

28/07/53

36

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

6. Humor มีอารมณ์ Joy
+ Join สร้าง Joint เจ๋ง
ไม่ เจ๋ง หรือ เจ้า
7. Help ช่วยเหลือกัน
และกัน

28/07/53

37

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

9. Health

สุขภาพ จิต กาย
สังคม

28/07/53

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

8. Hear ได้
ยิน และ ฟัง

28/07/53

38

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

10. Happy งานได้ผล ต คน
เป็นสุข สนุกสร้างสรรค์
สร้างฝันให้เป็นจริง ตั้งใจนิ่ง
สู้ องค์กรที่มีชีวิต
Living Organization

28/07/53

40

15 Hs เพื่อความอยู่รอด

11. Humanitarian ผู้มีมนุษยธรรม
12. Human Right สิทธิมนุษยชน
13. Humanized ทำงาน ด้วยความเป็นมนุษย์
14. H Honorable ให้เกียรติซึ่งกันและกัน
15. H Honest ซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใสใจจริง ในการทำงาน

28/07/53

41

5 Ls เพื่อความอยู่รอด

- LOOK มองคนอื่น ทำอะไรดีนำมาปรับ/ปรับปรุง/แต่ง/ปฏิบัติ/ถอดบทเรียน/ลิขิต/แบ่งปัน/ฝัน/เป้าหมาย

28/07/53

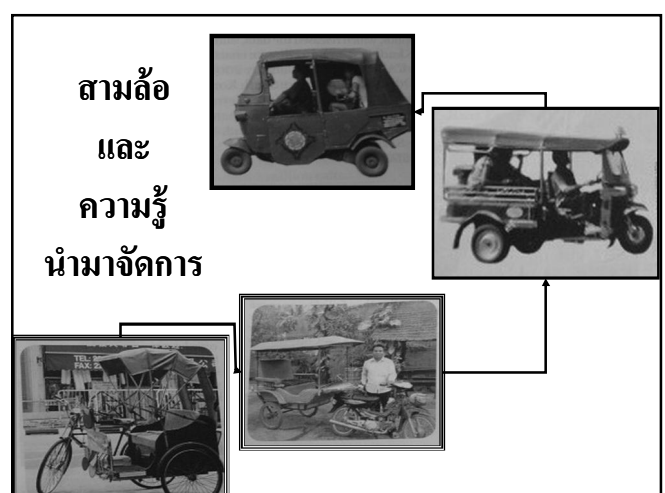
43

5 Ls เพื่อความอยู่รอด

- LISTEN ฟังอย่างสุนทรีย์สนทนา ฟังอย่างนักเรียนรู้จากคนอื่นจะทำให้เรารู้มากขึ้น ฉลาดมากขึ้น

28/07/53

42

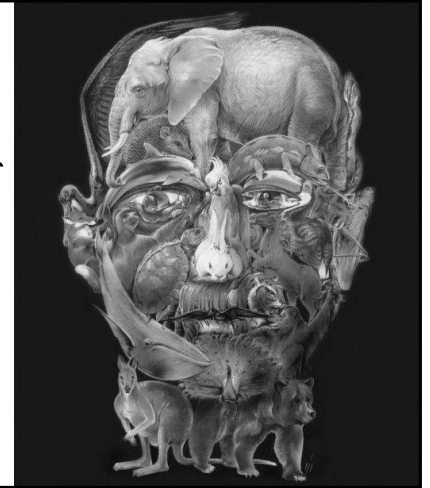
5 Ls เพื่อความอยู่รอด

- LEARN เรียนรู้จากการถอดบทเรียนของตนเอง และ เรียนรู้จากคนอื่น พร้อมที่จะเรียนตลอดเวลา องค์กรที่ทันสมัยต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่เรียก Learning Organization

28/07/53

45

ท่านเห็นอะไร
เขียนลง
ในกระดาษ

5 Ls เพื่อความอยู่รอด

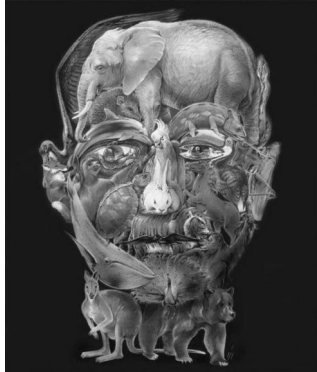
- LAUGH พกอารมณ์ขัน เป็นยาบำรุง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการแก้สถานการณ์ และ เผชิญปัญหา
- Living Organization เป็นองค์กรที่มีชีวิต ที่มีความรักและความเข้าใจ ความผูกพัน

28/07/53

46

ได้คิด คิดอะไรได้

คน คั้น คน มอง คน ให้เป็น คน

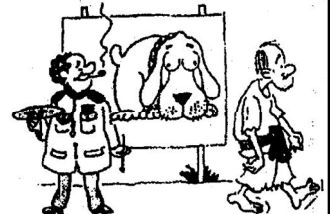
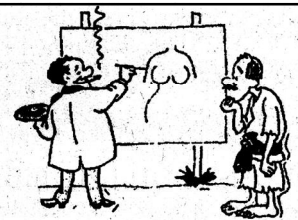
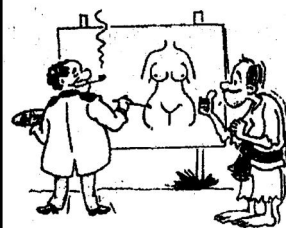
ความรู้ คือ อะไร

คน มองแต่เงตเกิด 1

เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา สิ่งที่ดี เขามีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังน่าดู
เรื่องที่ชั่ว อย่าไปรู้ ของเขาเลย

อย่าด่วนสรุป

นิยามของ "ความรู้"

- ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คือ "สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือ ประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถ แข็งปฏิบัติ และ ทักษะ ความเข้าใจ หรือ สารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติของวิชาในแต่ละสาขา"

28/07/53

53

ความรู้ 2 ประเภท

วิชาการ หลักวิชา ทฤษฎี (Theory) ปริยัติ มาจากการสังเคราะห์ วิจัยใช้สมอง (Intellectual) เป็นกฎเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนที่ผ่านมา พิสูจน์	ภูมิปัญญา เคล็ดวิชา ปฏิบัติ (Practice) ประสบการณ์ มาจากการพิจารณา ใช้ปฏิภาณ (Intelligent) เป็นเทคนิคเฉพาะตัว เป็นลูกเล่นของแต่ละคน

Explicit K. vs. Tacit K.

นิยามของ "ความรู้"

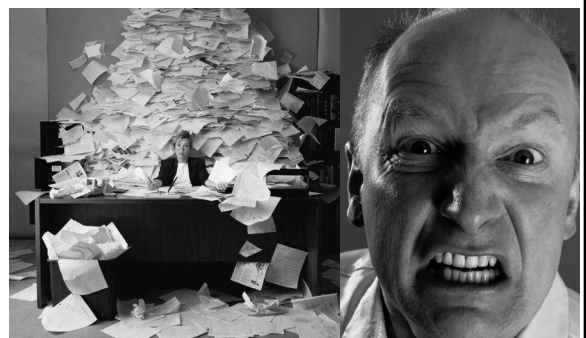
- ซึ่งทักษะประสบการณ์นั้น ไม่ได้มีอยู่ในตำราแต่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้จะเกิดได้ด้วยการลงมือปฏิบัติ

28/07/53

KM_Concept_JJ2007

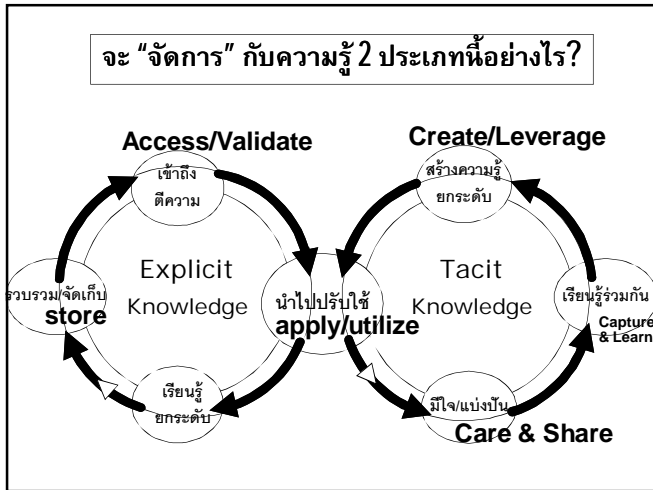
54

จัดการความรู้ไปทำไม? Why KM?

... เพราะ ความรู้มีมาก

แต่ ความรักมีน้อย

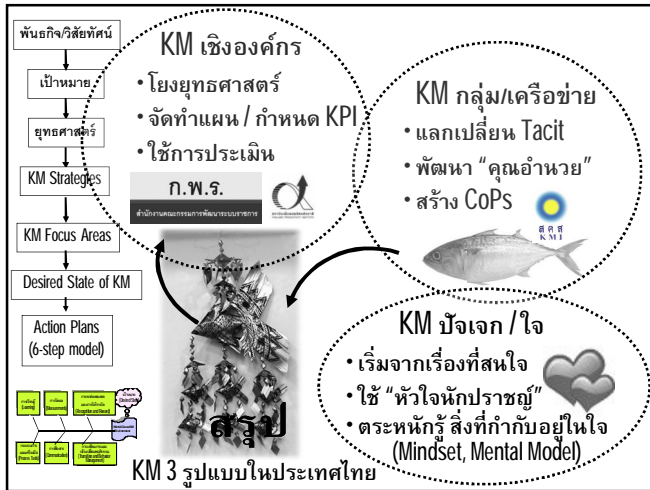

การจัดการความรู้ คือ...

- เครื่องมือ ผ่อนแรงในการเรียนรู้และพัฒนางาน
- เครื่องมือ สร้างพลังทวีคูณ (Synergy) จากการรวมพลังที่แตกต่าง หลากหลาย
- เครื่องมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
- เครื่องมือ ใช้ความรู้ของทั้งในและนอกหน่วยงาน
- เครื่องมือ ดึงศักยภาพของคน & ทีมออกมาใช้
- เครื่องมือ ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

KM(เครื่องมือ) Format v.s Natural

- **Format การจัดการความรู้เชิงระบบ หน่วยงาน/เจ้านายสั่งมา**

KM(เครื่องมือ) Format v.s Natural

–หลักปฏิบัติ นำ

ประสบการณ์งาน

ประจำ ของเจ้าของ มา
เล่าสู่ ต่อยอด "ลปรร = แลก
เปลี่ยน เรียน รู้ สร้างเครือข่าย
ในการพัฒนา"

KM(เครื่องมือ) Format v.s Natural

- **Natural สร้างองค์กร**
เรียนรู้ แบบธรรมชาติ
–หลักคิด เคารพในความ
เป็น คน ประสบการณ์ที่
ดีในตัวตนเจ้าของ

KM(เครื่องมือ) Format v.s Natural

- **ถอดบทเรียน ฟังแบบสุนทรีย์**
สนทนา นำไปปรับ ประง ทำให้
ตน คน งานประจำ องค์กร
ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ดี
ขึ้น
- **KAI ZEN PDCA หรือ CQI**
(พัฒนาคุณภาพ คน งาน
ประจำ)

เคล็ดวิชา การจัดการความรู้(สีก)(ตัว)
KM แบบใจสั่งมา(ธรรมชาติ)

- Trust (ได้ใจ)
- Take (ลดการรับ)
- Team (CoP)
- Transfer (ถ่ายทอด)

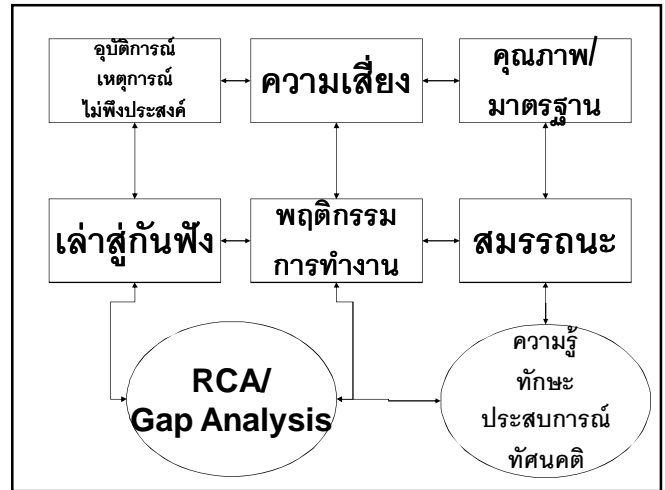
เคล็ดวิชา การจัดการความรู้(สีก)(ตัว)
KM แบบใจสั่งมา(ธรรมชาติ)

- Tell(เล่าเรื่อง)
- Target(เป้าหมาย)
- Think(คิดเชิงบวก)
- Tacit(ความรู้ฝังลึก)

THE LEARNING ORGANIZATION

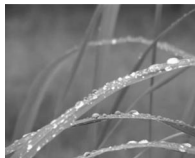
คือ องค์กรที่ทุก ๆ คนค้นพบวิธีการ
เรียนรู้ซึ่งกันจากประสบการณ์ในการ
ทำงานอย่างต่อเนื่อง และ นำ
ประสบการณ์เหล่านั้นมาปรับ/ปรุง/ต่อ
ยอดพัฒนา ตน/คน/งาน/องค์กร เพื่อ
บรรลุความเป็นตัวตน พันธกิจของ

๓. เครื่องมือ และ วิธีการ

เคล็ดลับวิชาเสริมการจัดการความรู้ ที่ต้องฝึกฝน

1. การถอดบทเรียน ตนเอง/เรื่องราวดีดี
2. การบันทึกประเด็น และ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
3. เรื่องเล่าเร้าพลัง
4. สนทนาสนทนา
5. การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน
6. การเทียบเคียงงาน/หน่วย
7. การเรียนรู้เชิงบวก

AAR After Action Review

- เข้านี้ได้เรียนรู้อะไร
- ได้อะไรมากกว่าเป้าหมาย หรือ น้อยกว่า เพราะอะไร
- มีอะไร จะแนะนำ อ. JJ